

ARNDÍS ÞÓRARINSDÓTTIR

VERTAALD UIT HET IJSLANDS
DOOR WILLEMEN WERKMAN

Salto

'VOLT

MET ILLUSTRATIES VAN LINDE FAAS

Dit boek gaat over autisme en de manier waarop vrienden en familieleden kunnen reageren wanneer een naaste autisme blijkt te hebben. Voor sommige lezers kan dit pijnlijk zijn.

Deze vertaling is tot stand gekomen met financiële steun van het:

Published in the Dutch language by arrangement with Rights & Brands.

Eerste druk, 2024

Oorspronkelijke titel *Kollhnís*

Copyright tekst © Arndís Þórarinsdóttir (2022)

Copyright vertaling © Willemien Werkman / Uitgeverij Volt

Copyright illustraties © Linde Faas

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, in enige vorm en op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande, schriftelijke toestemming van Uitgeverij Volt, Amsterdam.

Omslagillustratie Linde Faas

Vormgeving omslag Jelle F. Post

Vormgeving binnenwerk Marieke Oele

ISBN 978 90 214 8326 9 / NUR 283

www.uitgeverijvolt.nl

Hoofdstuk 1

Als het doek valt klap ik zo hard dat mijn handen pijn doen. Ragnar, mijn beste vriend, loopt het podium op en maakt samen met het meisje dat Ronja speelt een buiging. Het publiek begint te juichen van enthousiasme.

Ragnar staat in de schijnwerpers. Zijn haar glanst en hij lacht van oor tot oor.

Het is de laatste voorstelling.

Na vanavond speelt Ragnar niet langer Birk, de zoon van Borka, maar verandert hij weer in mijn beste vriend, een gewone schooljongen uit Kópavogur.

Mama en ik waren al bij de première, en ze verraste

me door ook voor vandaag kaartjes te kopen. Zo konden we Ragnar voor de laatste keer op het toneel zien staan.

Als mama en ik na de voorstelling onze jassen aantrekken om naar huis te gaan, naar papa en mijn broertje Eiki, voel ik me zo ver weg van de toverij in het woud van Ronja's vader als je je maar kunt voorstellen.

In mijn hoofd zie ik Ragnar staan in het groene, gele en roze licht. In een tuniek en een strakke broek, met Ronja de roversdochter aan zijn zijde. Onderdeel van een sprookje.

In de auto onderweg naar huis stuur ik Ragnar een bericht: *Het ging supergoed!*

Hij antwoordt net als altijd met een reeks emoji's: een hartje, een smiley en vuurwerk.

Zien we elkaar morgen op de training? typ ik.

Ragnar stuurt een duimpje.

We zitten samen op turnen en we zijn klasgenoten. Ragnar is verreweg de beste van onze turngroep, maar hij heeft de hele winter moeten repeteren voor dit toneelstuk, dus is hij minder vaak op de training geweest. Toch is hij beter dan ik: hij zit in de derde groep en ik nog maar in de vierde. Het is dus eigenlijk goed dat hij het druk had – anders was hij nog veel verder gekomen dan ik!

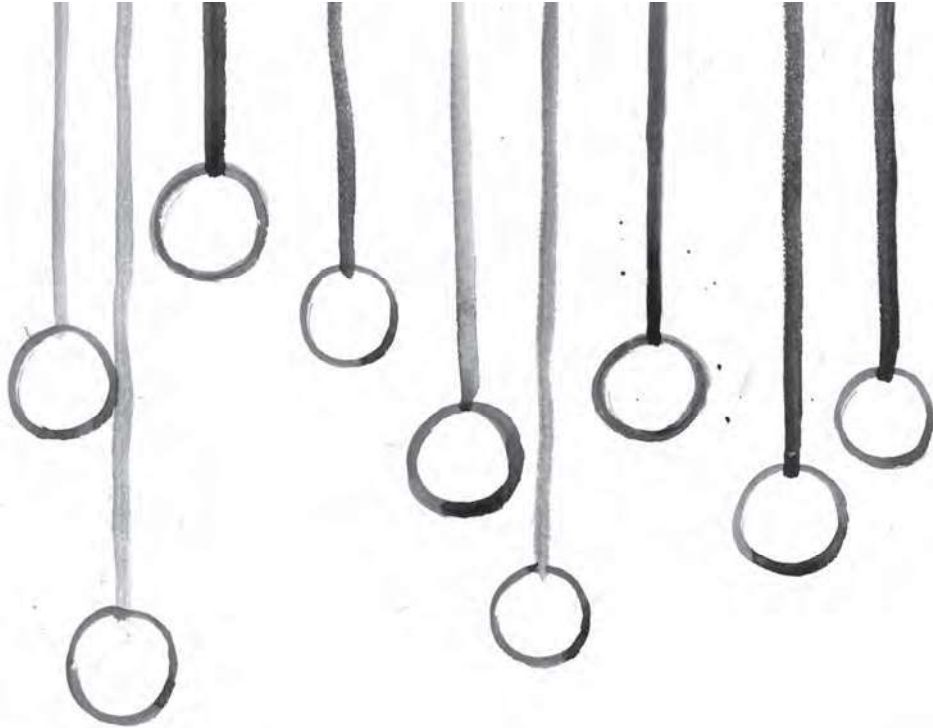
'Fijn dat we zijn gegaan,' zeg ik tegen mama. 'Het was leuk.'

'Ja toch?' vraagt mama en ze lacht zonder haar ogen

van het verkeer te halen. ‘Het is goed om je vrienden te steunen.’

Ik denk terug aan het applaus in de zaal en weet dat Ragnar het klappen van mijn moeder en mij echt niet nodig had. Als er al zoveel mensen voor je klappen, heb je er niet nog meer nodig.

Ragnar is zo’n jongen voor wie geklapt wordt. Hij speelt de hoofdrol.

Hoofdstuk 2

Op maandag gaan we direct na school door naar de training.

Ragnar is een beetje stil. Hij zegt dat het normaal is als je na afloop van de voorstellingen wat somber bent. Alle beroemde acteurs die hij nu kent van het theater hebben hem dat vast verteld.

Ik probeer hem op te vrolijken door onderweg over Zuid-Amerika te beginnen.

We hebben besloten om er samen heen te gaan, Ragnar en ik. Als we achttien zijn. We vliegen naar Mexico om te backpacken en trekken dan door Venezuela, Peru, Colombia, Ecuador en Brazilië,

minstens een halfjaar lang. We willen op een vlot door het oerwoud varen, bergen beklimmen, koffie leren drinken, heel bruin worden en goed Spaans leren.

Het is een beetje eng om aan die reis te denken, maar zo is het met alle leuke dingen in de wereld, zegt Ragnar. Net als het moment voor je een salto maakt. Als je afzet, moet je er gewoon op vertrouwen dat je genoeg hebt getraind.

Misschien land je niet perfect maar de training zorgt er in ieder geval voor dat je niet je nek breekt!

Ragnar en ik zijn alvast een beetje Spaans aan het leren. We willen daar werk zoeken en op die manier geld verdienen om naar de volgende plaats te reizen. Ragnar zegt dat er vast altijd mensen nodig zijn om af te wassen. We vinden wel een oplossing. De landing zal misschien niet perfect zijn, maar we zullen onze nek niet breken.

We trekken rond in overvolle treinen en zullen gekke dieren zien en vreemde gerechten eten. We willen verdwenen ruïnes en uitgestorven insecten ontdekken!

En 's avonds zullen we de Melkweg aan de hemel zien fonkelen. Die is vanuit IJsland nauwelijks te zien, maar in Zuid-Amerika is hij goed zichtbaar.

De moeder van Ragnar is geadopteerd uit Colombia, maar ze is niet meer terug geweest sinds ze daar als klein meisje is opgehaald. We zijn niet van plan om naar lang verloren familieleden op zoek te gaan. Zo is het niet. Ragnar heeft hier al veel meer familieleden dan hij aankan en hij ziet ze nauwelijks. We willen gewoon op avontuur gaan.

‘En hagedissen!’ zeg ik. ‘Er zitten overal hagedissen! Stel je voor dat je ontbijt met fruit, zo van de boom, en dan zit er op een andere tak gewoon een hagedis naar je te kijken!’

Ragnar glimlacht alleen.

‘Allerlei soorten hagedissen,’ ga ik verder. ‘Kleine en grote. Kameleons. Baardagamen. Iguana’s. Willen het alleen maar gezellig met ons hebben als wij aan het ontbijten zijn en misschien een hapje van ons te krijgen.’

‘Hagedissen zijn vast gevaarlijk,’ zegt Ragnar somber. ‘Mijn stiefbroer ging een keer naar Londen en daar zitten overal eekhoorns, maar je mocht er niet bij in de buurt komen. Ze kunnen hondsdolheid hebben en je bijten. En als je hondsdolheid krijgt, ga je dood.’

‘Was het geen eekhoortjesdolheid?’ vraag ik.

Ragnar grinnikt een beetje.

‘Nee, nee, hagedissen hebben vast geen hondsdolheid,’ zeg ik, al heb ik er natuurlijk geen verstand van. ‘Ze zijn alleen maar bijzonder warm en gek, met een zachte buik en harde klauwen en intelligente ogen.’

‘Warm?’ zegt Ragnar. ‘Ze hebben toch koud bloed?’

‘Ze warmen zich graag op in de zon,’ zeg ik. ‘Ze zijn warm.’

Ragnar snuift. ‘Je verzint het gewoon, Álfur. Je weet er niets van.’

‘Echt wel!’ zeg ik en ik hoor hoe mijn stem luider wordt. ‘Ik heb misschien nog nooit in een warm land

een hagedis vastgehouden, maar dat heb ik hier wel gedaan!’

‘Hier?’ vraagt Ragnar en ik voel hoe de haren in mijn nek overeind gaan staan. Ik heb te veel gezegd. Ik ben te dicht bij een gevaarlijk onderwerp gekomen.

‘In IJsland,’ zeg ik toch. Want nu kan ik niet meer stoppen. Het is net als aan een korstje krabben. Het is geen goed idee, maar als je eenmaal bent begonnen kun je niet meer ophouden tot het begint te bloeden.

‘Bedoel je dat je hagedissen mocht vasthouden in de dierentuin?’ vraagt Ragnar.

‘Nee, mijn tante had een hagedis,’ zeg ik.

‘Welke tante?’ vraagt Ragnar argwanend.

‘Hagedissen zijn verboden in IJsland, hoor, tenzij je een vergunning hebt. Had die tante een vergunning?’

Die tante.

‘Nee,’ zeg ik. ‘Ik denk het niet. Een vriend van haar had die hagedis het land binnengesmokkeld vanuit Mexico. Hij had hem in zijn handbagage. En toen kocht Harpa hem.’

‘Harpa?’ zegt Ragnar.

‘De zus van mijn moeder,’ zeg ik.

‘Een of ander oud wijf? Met een illegale hagedis thuis?’

‘Nee!’ zeg ik een beetje verontwaardigd. ‘Ze is niet oud, ook al is ze de zus van mijn moeder. Ze is veel jonger dan mama.’

‘En waarom heb ik nog nooit van die tante gehoord?’ vraagt Ragnar.

We zijn inmiddels het turngebouw binnengelopen.

‘Je hebt heus wel van haar gehoord,’ zeg ik. ‘Alleen misschien niet van mij.’ Ik heb het gevoel mijn eigen stem uit de verte te horen. Ik heb zo lang over mijn tante Harpa gezwegen dat ik bijna niet kan geloven dat ik het Ragnar eindelijk vertel. ‘Dat is d’r.’

Ik wijs naar een enorme foto van Harpa die in de hal van de sporthal hangt. De foto waarop ze door de lucht vliegt en van oor tot oor lacht. Hoewel ze nog niet is geland, weet ze dat de oefening perfect zal zijn, dat alles eraan is gelukt.

Ragnar kijkt naar mij en dan naar de foto waar we al jarenlang zes dagen per week langs zijn gelopen, zonder dat ik er ook maar een woord over heb gezegd. De beroemdste turnster van IJsland is mijn tante.

Hoofdstuk 3

Die avond volg ik mijn vader naar de garage. Papa is elektricien. Hij wilde altijd het liefst meubelmaker worden, zegt hij, maar toen hij op school zat was het veel makkelijker om werk te krijgen als elektricien. Iedereen heeft nieuwe bedradingen nodig in zijn huis en er is veel minder vraag naar een handgemaakte leunstoel. Dus werd papa elektricien en nu timmert hij 's avonds, in de garage.

Meestal maakt hij speelgoed. Autootjes en blokkendozen en eenden op wielen die je achter je aan kunt trekken.

Soms denk ik dat papa een beetje teleurgesteld is dat mijn broertje Eiki niet wil spelen met het speelgoed dat hij maakt. Eiki wil dat zijn auto's lichtjes hebben en geluid maken.

Papa verkoopt zijn spullen in een winkeltje met ouderwets speelgoed waar volwassenen dol op zijn.

's Avonds zit ik vaak in de garage met papa. Dan zit ik op mijn telefoon of ik help hem een handje.

Papa maakt een groot stuk hout vast in zijn draaibank en ik weet dat er de komende minuten veel lawaai zal zijn en weinig kans om te praten. Ik plof neer in de opblaasstoel in de hoek en pak mijn telefoon.

Ik weet niet waarom ik de afgelopen tijd zoveel aan tante Harpa moet denken. Ik zou er nu wel aan gewend moeten zijn dat ze niet langer deel uitmaakt van onze familie. Het is zo lang geleden dat ik haar voor het laatst zag. Maar nu ik groter word vind ik het steeds gekker. Dat ze er gewoon... niet is.

Als papa de draaibank uitzet en het lawaai wegsterft, sta ik op en loop naar hem toe.

Op de training bleken alle kinderen in mijn groep een sporttas met logo te hebben gekregen, die weken geleden al was besteld. Iedereen had er een behalve ik. Toen ik dat bij het avondeten aan papa en mama vertelde, deden ze alsof het niets uitmaakte en zeiden ze dat ik toch al een sporttas had.

Natuurlijk heb ik een tas.

Maar het is toch stom dat ik nu buiten de boot val.

Ze zeiden niet eens sorry voor hun vergissing!

‘Zo, ben jij er ook, jongen?’ vraagt papa als ik naar hem toe loop.

‘Wat ben je aan het maken?’ vraag ik.

‘Een hond,’ zegt papa en hij kijkt weifelend naar het blok hout dat er in de draaibank eerder uitziet als een kromme aubergine.

Ik kijk naar het blok en dan naar papa en trek mijn wenkbrauwen op.

‘Dat lijkt niet op een hond,’ zeg ik.

Papa lacht.

‘We moeten er maar op vertrouwen dat dat nog verandert,’ zegt hij.

‘Hulp nodig?’ vraag ik.

‘Nee, weet je, jongen, ik hou ermee op. Mama brengt Eiki naar bed, dus ik maak het niet laat.’

Dan staat hij op en gaat naar bed, ook al is hij een volwassen man en is het pas acht uur.